

Dolomiterna 5–12 juli 2020 naturresa med Pav Johnsson

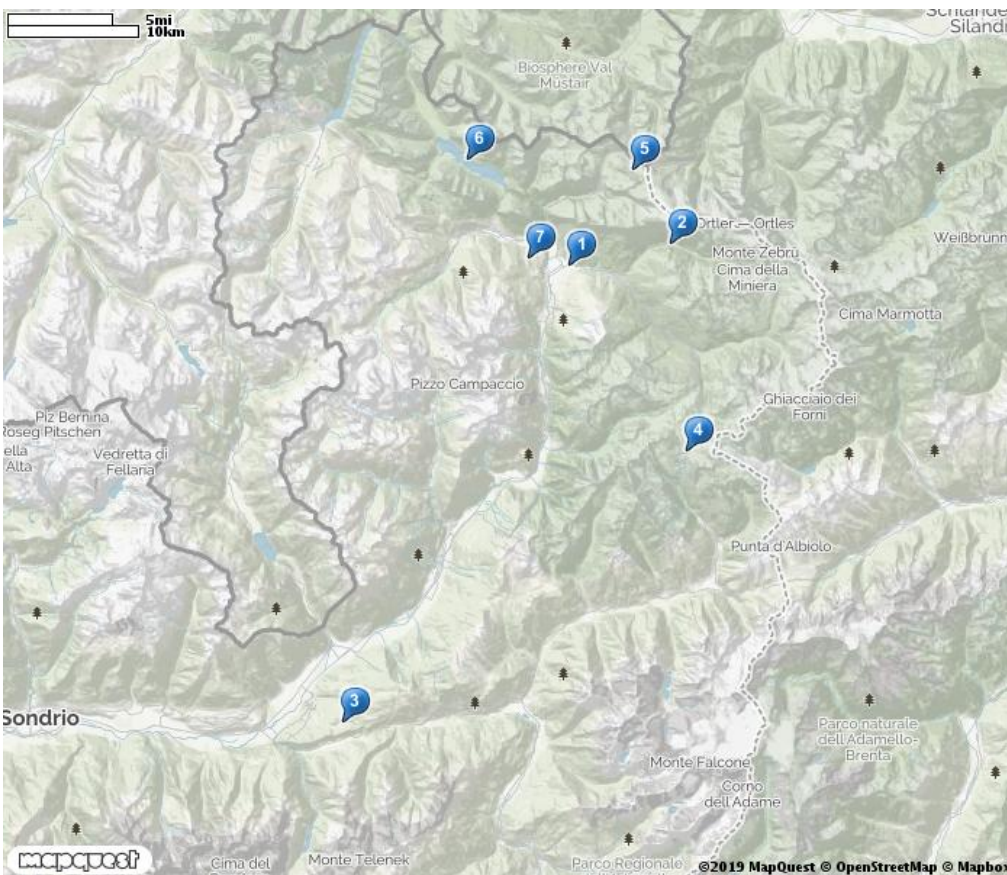
Alpkaja. Foto: Michele Viganó

Varmt välkommen på AviFaunas resa till Dolomiterna!

Under en vecka besöker vi de undersköna Dolomiterna i norra Italien. Under behagliga former besöker vi olika delar av regionen runt Bormio, där vi också bor på samma hotell hela veckan. Mångfalden är omfattande i Dolomiterna och vi besöker olika altituder för att få uppleva så mycket vi kan hinna med. Vi gör flera enkla promenader i skogar, på mossar och över blomsterrika alpängar. Vi låter oss hänföras av blomsterprakten, de sköna fjärilarna och de spännande fåglar och däggdjuren som finns här. Följ med på en resa som tar in hela naturen!

Alpine Grayling. Foto: Michele Viganó

1. Bormio
2. Val Zebrù
3. Riserva Naturale Di Pian di Gembro
4. Passo di Gavia
5. Passo dello Stelvio
6. Cancano Lakes
7. Paluaccio di Oga

Alpmurmeldjur. Foto: Michele Viganó

DAG-TILL-DAG PROGRAM

5 jul. Resan startar på Milanos internationella flygplats. Transport till Bormio (ca 3h) där vi bor samtliga nätter på resan.

6 jul. Vi startar i Bormio på 1 350 meters höjd och efter många stopp senare når vi Stelvio Pass på 2 800 meters höjd. Vi kör genom lövskogar och barrskogar och når så småningom trädgränsen. Stora alpängar med småbuskar breder ut sig i det öde landskapet. Eftersom vi färdas i höjdlid och passerar olika miljöer får vi en fin introduktion i det alpina ekosystemet här. Under dagen träffar vi på både fåglar och däggdjur som alpkaja, kungsörn, den majestätiska lammgamen, liksom alpmurmeldjur, den vackra gemsen och stenbock med sina mäktiga horn.

De blomsterrika alpängarna hyser också en mängd fjärilar som Lesser Apollo, Eros och Alpine Blue samt Mountain Clouded Yellow. Vi har lunchen med oss från vårt hotell som vi äter ute i fält på någon vacker plats. Picknicklunch alla dagar under resan.

7 jul. Idag håller vi oss på lägre höjd då vi besöker en fin dalgång nära vårt boende – Val Zebrù. Vi gör en längre promenad i dalen som inleds i odlade områden men tar oss sedan in i barrskog där bl a brandkronad kungsfågel häckar. Vi följer ett vattendrag och spanar efter strömstare. Vi lyfter också blicken upp mot de imponerande klipporna längs dalgången och söker efter rovfåglar. Blomsterrikedomen är stor och här trivs också fjärilar. Vi tittar efter de typiska apollofjäril och Almond-eyed Ringlet samt flera arter smygare och blåvingar.

8 jul. Det blir annorlunda miljöer idag då vi kör några mil söderut (ca 1h) till reservatet Pian di Gembro. Reservatet är en stor och välbevarad mosse på relativt låg höjd, ca 1 300 m ö h. En relik

sedan senaste istiden. Här är rikt på trollsländor, både alpina arter och arter från sydligare, varmare regioner. Det är också en intressant flora och fjärilsfauna här.

9 jul. Vi besöker på nytt högre regioner. Gavia Pass är en enastående vacker högplatå. Och det är som vackrast i juli månad under vårt besök! Mellan små vattendrag och små sjöar råder en explosion av färger då blomningen nått sin topp just nu. Vi kan på nytt se alpmurmeldjur, stenbock, kungsörn, lammgam samt även snöfink. Spanar vi flitigt kar vi chans att se fjällripa, som faktiskt har en stor utbredning i Alperna (och Pyrenéerna). Eftersom floran är ovanligt rik här har vi också chans att stöta på en mängd fina fjärilsarter. Här finns t ex 'Alpine' Marsh Fritillary, Shepherd's Fritillary, Peak White, Glandon Blue och Grison's Fritillary.

10 jul. Längs en kurvig väg tar vi oss till Cancanosjöarna. Längs vägen passerar vi förbi ett klippområde som skiljer sig från de andra bergen vi besökt tidigare under resan. Följaktligen finns här också andra fåglar som t ex klippsparv och bergsångare. Det här är också ett bra område för alpina fjärilar som t ex Alpine Grayling. När vi når sjöarna pausar vi ett tag och njuter av omgivningarna och tittar efter pilgrimsfalk och klippsvälar. Nära sjöarna ligger Mugo, en tallskog som är perfekt för citronsiska. Även idag passerar vi fint blommande ängar som också är rika på fjärilar, t ex Alpine Heath, Mountain Green-veined White, Sooty Copper, Chalk-hill Blue och många arter gräsfjärilar.

11 jul. Under morgonen och förmiddagen besöker vi den fina mossen Paluaccio di Oga. Vi följer spänger rätt in i hjärtat av mossen och söker upp den speciella floran som finns här. Nära mossen finns en liten damm som är fin för fjärilar och trollsländor och citronsiska och bergsångare är rätt så lättsedda här.

Efter vår sista picknicklunch på resan tar vi oss västerut och går in i en intressant barrskog med små våtmarker. Ett bra område för fjärilar och vi räknar med att få se Titania's Fritillary här.

12 jul. Efter frukost transport (ca 3h) tillbaka till Milanos internationella flygplats där resan avslutas.

Gentiana. Foto: Michele Viganó

Resans pris: 21 900 kr

AviFauna förbehåller sig rätten att, p g a exempelvis valutaförändringar, oförutsedda ökade kostnader för landarrangemanget såsom bränsletillägg och nyligen införda skatter, höja resans pris med 8 % till då slutbetalning skall föreläggas. Vi eftersträvar verkligen att INTE behöva göra det och i praktiken inträffar det sällan. Observera också att vissa smärre justeringar kan behöva ske med start- och sluttid för resan, även om vi eftersträvar att inte ändra detta heller. Se också under rubriken flygresa till landet.

Vad ingår i priset

- logi i dubbelrum på turistklasshotell, samma hotell under hela resan
- helpension
- alla transporter mellan start- och slutpunkt på resan
- dricks till guider och de i resan ingående måltider
- skicklig lokal engelsktalande guide
- svensk reseledning
- artlista
- reserapport från resan

Vad ingår inte i priset

- flygresor till och från mötesplatsen
- personliga utgifter såsom klädtvätt, telefon och alkoholhaltiga drycker
- matersättning eller andra utgifter om deltagaren inte väljer att delta i gruppens program
- utgifter orsakade av förseningar till anslutningspunkten
- dricks för ev personlig service
- reseförsäkring och/eller avbeställningsskydd

Flygresor till landet

Flyg till **Italien (Milano)** ingår inte i resans pris. **Om du inte kryssat i att AviFauna skall sköta din flygbokning på anmälningssblanketten**, boka inte din flygresor utan att ha kontaktat AviFauna först. I normala fall vet vi cirka 6 månader innan avresa de exakta mötestiderna och du får ett besked från AviFauna när det är dags att boka flyg. **Om du kryssat för att AviFauna skall boka flygbiljett på anmälningssblanketten**, gör AviFauna det för en expeditionsavgift på 150 kr. Men observera att de flygresor vi bokar i allmänhet blir dyrare än om du bokar själv, vi har inte samma möjligheter att köpa billiga biljetter då vi handlar genom en underleverantör. Det billigaste är att alltid boka själv som privatkund. Om du bokar flygbiljett efter att AviFauna gett klartecken till flygbokning, och AviFauna ställer in resan, får du biljettkostnaden ersatt av AviFauna.

Du som bokar flyg genom AviFauna får flygbiljetten utskickad ca två veckor före avresa.

Bagage

Observera att kikare, tub och kamerautrustning bör ingå i handbagaget, där risken för stötar och stöld är mindre. Skulle ditt bagage bli försenat eller förkommet kan det också vara en fördel att ha toalettartiklar, viktig medicin, ett ombyte kläder etc. i handbagaget. Tänk också på att bagageutrymmet i våra fordon kan vara begränsat, packa gärna i mjuka s k *soft bags* med storleken

anpassad till innehållet. Kontrollera med ditt flygbolag vilken viktgräns och viktmått som gäller (varierar i allmänhet mellan 15 till 30 kg för incheckat bagage och 8 till 12 kg för handbagage).

Reseförsäkring

Observera att du är skyldig att ha en reseförsäkring. Du kan förmodligen teckna en reseförsäkring via din hemförsäkring. Kontrollera att du verkligen får fullgott reseskydd, inklusive sjuk- och hemtransport vid allvarlig sjukdom eller olycka samt vidaretransport om du skulle missa flyget eller någon anslutning på resan. Om du har reseförsäkring på ditt kreditkort som du betalar med, kontrollera vad som ingår.

Om du har en diagnosticerad sjukdom kan det innebära begränsningar för vad reseförsäkringen täcker. Kontrollera detta med ditt försäkringsbolag.

Som ett alternativ till att teckna reseförsäkring via hemförsäkringen kan man också köpa separata reseförsäkringar, sök på nätet efter företag som erbjuder det.

Europeiskt sjukförsäkringskort

I Italien kan du ha nytta av Europeiskt sjukförsäkringskort (EU-kort) från försäkringskassan om du blir sjuk. Du kan läsa mera om Europeiskt sjukförsäkringskort på Försäkringskassans hemsida, www.forsakringskassan.se. Vare sig du är utrustad med Europeiskt sjukförsäkringskort eller inte bör du också ha en fullgod reseförsäkring som täcker sjuk- och hemtransport vid allvarlig ohälsa.

Hälsa och vaccination

Det kan vara god idé att medföra lite egna sjukvårdsartiklar som preparat mot diarréer, t.ex. Dimor, som kan köpas receptfritt på apotek och stoppar okomplicerad diarré. Kom också ihåg att packa med handsprit. Handsprit säljs hos de flesta apotek och apoteksombud. Ta med små förpackningar så att ni kan ha dem i öppningsbara plastpåsar i handbagaget på flyget. Mindre förpackningar får också lättare plats i en jackficka. Plåster och cerat för torra läppar kan också vara klokt att packa med liksom vätskeersättning ifall du skulle råka ut för någon svårare magåkomma.

Allmänt upplägg

Resan har ett brett naturinslag och vi tar del av många olika organismgrupper, såsom fåglar, däggdjur, fjärilar, trollsländor och växter, under resan. Reseledaren, Pav Johnsson, har stora kunskaper om dessa grupper.

Vi äter av hotellets goda frukost i lugn och ro innan vi ger oss ut på dagens upplevelser. Vi får med oss färdig picknicklunch som vi förtär ute i fält. Det blir även tid för improviserade fikastopp. Det finns inga avancerade promenader under resan och i allmänhet kommer man inte så långt när man har ett brett naturintresse. Det är mycket som pockar på uppmärksamhet. Vi kommer att gå några promenader på någon eller några timmar i relativt lättgången terräng, någon gång lite mer kuperat. Vägarna är bra och ofta färdas vi med enastående vyer omkring oss. Avstånden är relativt korta i den del av Dolomiterna som vi besöker, men 8 juli blir det lite längre transport (ca 1h) för att nå dagens exkursionsområde. De flesta dagar blir det korta körsträckor. Första och sista dagens förflyttning till och från flygplatsen i Milano och vårt hotell tar ca tre timmar i anspråk. Vi färdas i två minibussar som framförs av lokalguiden och reseledaren.

Huvudmålet äts på hotellrestaurangen på kvällen efter avslutad exkursion och sedan vi hunnit besöka rummen för dusch. Artgenomgångar, då vi sammanfattar vad vi sett under dagen, hålls i samband med huvudmålet. Då går vi också igenom morgondagens aktiviteter och vilka fåglar det finns anledning att vara speciellt uppmärksam på.

Om du har någon allergi eller inte äter viss mat måste du säga till om det senast vid slutbetalning då det i vissa länder kan vara svårt att ordna på plats.

Logistandard

Vi bor på samma 3-stjärniga hotell under resan. Hotellet drivs av en ung ambitiös familj. Det finns faciliteter på varje rum.

Utrustning

Reseledaren har en tubkikare men det rekommenderas att ta med egen om du vill kunna avnjuta fåglar och däggdjur i lugn och ro. Handkikare är naturligtvis ett måste för alla!

Ytterligare några pinaler som resenären kan utrusta sig med: ficklampa, mugg, dagtursryggsäck eller fältväska, kniv (dock ej i handbagaget på flyget), konserv- och flasköppnare, egen rulle toapapper, pengaväska att bära runt halsen eller magen, några tomma plastpåsar, väckarklocka om du inte har väckningsfunktion i din mobil, lås till resväskan (köp gärna AviFaunas bagagelås hos Naturbokhandeln!), pannlampa, stearinljus och tändstickor (vid fall av strömavbrott på hotellet), örönproppar, solglasögon, solhatt, solskyddsmedel, våtservetter och tvättmedel.

Klädsel

Vädret i juli är i allmänhet soligt och skönt men kan vara opålitligt. Ta med blandad klädsel som kortärmad skjorta/blus och liknande men även klädsel för kyligare klimat. På högre höjd kan solen bränna starkt. Typiskt bergsväder med andra ord.

Du bör vara garderad mot regn, så tag med regnställ (även bra som vindskyddsplagg) och paraply. I övrigt klarar vi oss bra med joggingskor/grova promenadskor eller skådarsandaler.

Om du letar kläder, besök gärna vår samarbetspartner Pinewood på www.pinewood.eu

---

Fotografering

Den som vill satsa mer ambitiöst på fotografering bör vara beredd på att avsätta särskild tid för det och gå på egen hand en del (även om det innebär att man inte ser riktigt lika mycket fågel). Om man går på egen hand måste man vara mycket uppmärksam på samlingstider och var resten av gruppen rör sig så man inte försenar avfärd eller skrämmer fåglar som resten av gruppen smyger på.

Möjligheterna att fotografera växter, fjärilar m m är i Dolomiterna **goda**. Vyerna och landskapet är givetvis lättfotograferat och vi kommer att erbjudas många möjligheter till fina miljöbilder. Är du fotointresserad se då till att ha med dig ordentligt med minneskort hemifrån.

Valuta och personliga utgifter

I Italien betalar man med *Euro* (EUR). För egen del kommer jag att använda mig av VISA/Masterkort på för betalning på vårt hotell, men en handkassa i Euro är givetvis ett måste. Jag räknar med att vi ska kunna ta ut pengar på bankomat under resan. Första bankomaten finns på Milanos internationella flygplats.

Det är helpension på resan. Måltidsdryck i form av vatten ingår alltid i middagarna. Vill ni njuta av de lokala vinerna och ölen bör ni budgetera för detta. Lägg därtill utgifter för eget bruk, typ souvenirer.

Tidsskillnad

Italien har samma tid som Sverige.

Typ av stickkontakt

Se <https://www.worldstandards.eu/electricity/plug-voltage-by-country/>.

Litteratur

Allmänt Du som anmält dig till resan får ett litet häfte, *Länder i fickformat* – Italien, med basfakta om det land vi skall besöka.

Fåglar De fälthandböckerna som gäller är *Fågelguiden* av Lars Svensson m fl eller Lars Jonssons *Fåglar i Europa, Nordafrika och Mellanöstern*.

Däggdjur och övriga djur Vad gäller däggdjursfaunan är den bästa boken *Mammals of Europe, North Africa and The Middle East* (Aulagnier m.fl. 2008). För fjärilar är *Butterflies of Britain and Europe* av Haahtela m fl (2019) den bästa boken för området. Vill man artbestämma trollsländorna under resa rekommenderas *Dragonflies of Britain and Europe* av Dijkstra och Lewington (2006). Vi återkommer om förslag på lämplig växtbok.

Lämpligen vänder du dig till BirdLife Sveriges egen butik Naturbokhandeln när du köper fågelböcker inför resan. Förutom att de har ett enastående utbud och kunniga försäljare gynnar du fågelskyddet för varje inköp du gör där. Tel 0485-444 40, www.naturbokhandeln.se.

Artlista i samarbete med iGoTerra

AviFauna har ingått ett långsiktigt samarbete med iGoTerra som ett led i vårt arbete för att underlätta antecknandet av arter för våra resedeltagare.

iGoTerra är en website med tillhörande mobilappar som hjälper dig att hålla ordning på alla dina observationer, listor och foton över alla levande arter i alla världens länder. Om du som resedeltagare redan är standard- eller premiummedlem i iGoTerra kan du dra nytta av att personlig information, som vilka arter du sett tidigare, inkluderas i krysslistorna, samt att du enkelt kan kopiera resans observationer till ditt eget konto på iGoTerra när resan är klar. Maila gp@avifauna.se och be oss att lägga in dig för resan. Besök gärna iGoTerras hemsida www.igoterra.com och läs mer om deras listfunktion och deras appar.

Artlistorna innehåller mer information än bara arterna: till exempel sidreferenser till den relevanta fälthandboken och artens IUCN-klassade hotstatus.

Krysslistor såväl som reserapporter följer alltid aktuell systematik avseende arter och raser samt engelska och vetenskapliga namn och de svenska namn som framtagits BirdLife Sveriges Taxonomikommitté. Den systematik som används är IOC's världslista som uppdateras två gånger per år

Du kommer få en dag-till-dagkrysslista över de organismer vi kan förvänta oss se under resan någon månad före avresa. Det kan vara klokt att förbereda sig genom att läsa på artkännetecknen i förväg. Ett trevligt sätt att träna sig på fåglar och djur som vi kan se på resan är att använda sig av bildspelet i fotogalleriet på iGoTerra, där många arter finns avfotograferade. Krysslistan använder vi på kvällsgenomgångarna när vi bokför vad vi sett under dagen, så ta med den på resan. Men givetvis kommer vi också att gemensamt diskutera fältbestämning och artkaraktärer på platsen allt eftersom vi skådar oss igenom landets djur- och växtvärld.

Kom ihåg att ta med dag-till-dagkrysslista på resan. Har du problem med att skriva ut listan, kontakta i så fall AviFauna, admin@avifauna.se.

Övrigt

På våra resor försöker vi alltid att ge så mycket guidning och hjälp kring fågelliv och annat som olika deltagare kan behöva. Förkunskaper och intresse skiftar dock en hel del och det är inte alltid lätt att avgöra hur mycket vägledning den enskilde deltagaren önskar. Tänk på att du alltid kan fråga om det är något just du tycker är oklart eller vill diskutera närmare under resans gång! Det kan ske i grupp eller mellan fyra ögon med reseledaren. Du är också välkommen att ta kontakt med reseledaren före avresan och diskutera dina behov.

Anmälningssblanketten

Det är mycket viktigt att ditt namn är stavat exakt som i ditt pass på anmälningssblanketten. Anmälningssblanketten fylls i på hemsidan i samband med bokning av resan. Du som bokar resan per telefon, post eller e-post har fått en anmälningssblankett i pappersform. Denna ska givetvis returneras omgående till AviFauna. Använd det bifogade kuvertet du tidigare fått. AviFauna kan inte boka flyg (om du valt låta oss göra det) eller hotell för dig så länge vi inte har tillgång till uppgifterna på anmälningssblanketten.

AviFauna behöver en kopia av ditt pass

När du returnerar anmälningsblanketten till AviFauna skall du också bifoga en papperskopia på ditt passuppslag (där dina personuppgifter finns). Ännu bättre är om du kan skicka en skannad bild på passuppslaget via e-post till admin@avifauna.se. Du som bokar resan på AviFaunas hemsida får där möjlighet att direkt bifoga en kopia på passet via e-post.

Skulle du ha otur och bli av med ditt pass under resan, kan situationen underlättas om du har en kopia på sidorna 2 (med dina personuppgifter) i ditt pass samt två passfoton. Kontrollera för övrigt att ditt pass gäller sex månader efter beräknat hemkomstdatum. Annars föreligger risk att du inte släpps ombord på flyget.

Slutbetalning

skall vara AviFauna (bg. 5019–0453) till handa senast 61 dagar före avresa. Du kommer att få en påminnelse per e-post.

Om AviFauna Naturresor

AviFauna Naturresor har funnits sedan 1985 och har i över 30 år möjliggjort för tusentals naturintresserade att resa till intressanta resmål. Vi skiljer oss från andra naturresebyråer på flera sätt. Dels genom att vi ägs av BirdLife Sverige (f d Sveriges Ornitologiska Förening). Därför går allt vårt eventuella överskott tillbaka till fågelskydd. Vi har också en egen fågelskyddsfond som du kan läsa mer om på hemsidan och i katalogen. Vi reser i små grupper där alla deltagare blir sedda och vi lägger stor vikt vid kunniga, sociala och pedagogiska reseledare. Vi är medlemmar av Resebyråföreningen och följer deras rekommendationer fullt ut. Vi har ställt bankgaranti för vår verksamhet hos Kammarkollegiet, vilket innebär att ingen av våra resenärer blir strandade om något skulle gå fel, det finns pengar att bekosta hemresor vid oförutsedda händelser. Dessutom är vi och vår personal försäkrade med en professionell resebyråförsäkring. Vi lägger stor vikt vid att våra samarbetspartners arbetar så ekologiskt som möjligt och följer lagstiftningen i de länder de opererar.

Kontakt med AviFauna

Reseledaren Pav Johnsson når du på telefon 070–517 89 80 och e-post pj@avifaunanaturresor.se. Observera att våra reseledare kan vara ute och resa, så ibland kan det dröja med svar. Är det akut, kontakta kansliet (nedan).

Vårt kansli kontaktar du på 0485–444 40 eller e-post admin@avifauna.se. Hit kan du vända dig om frågor kring praktiska saker som betalning och bokningsläge, som inte har med fågelfaunan på resmålet att göra.